

УДК 378.016:811.161. 2'243'373.45:811.111
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2019.05.1291>

ВІДЕОІНТЕРВ'Ю З МИТЦЕМ ЯК ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Назар ДАНЧИШИН
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8350-9109>
молодший науковий співробітник,
Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»,
вул. Степана Бандери, 32А, 79013, м. Львів, Україна
e-mail: nazar.danch@gmail.com

У статті проаналізовані особливості застосування авдіовізуального методу у викладанні української мови як іноземної. Обґрунтована доцільність використання методу. Продемонстровані приклади практичного втілення принципів методу у рамках освітнього проекту інтерв'ю з діячами культури «Мистецькі прогулянки з МІОКом». Запропоновано комплекс вправ до відеоінтерв'ю з представниками сучасної української культури.

Актуальність дослідження зумовлена браком авдіовізуальних матеріалів для вивчення української мови як іноземної.

Мета статті — на прикладі відеоінтерв'ю показати, як вивчати українську мову та культуру в комплексі.

Для досягнення мети застосовуємо *методи*: описовий, порівняльний.

Результати дослідження: для реалізації принципів авдіовізуального методу пропонуємо застосовувати на заняттях з української мови як іноземної (для студентів рівня С1) матеріали проекту «Мистецькі прогулянки з МІОКом», до яких розроблено комплекс вправ (приклади подано в статті).

Як наслідок, завдяки проекту «Мистецькі прогулянки з МІОКом» забезпечується цілісне вивчення мови через культуру, і культури через мову.

Ключові слова: українська мова як іноземна, українська культура, авдіовізуальний метод, відеоінтерв'ю, авдіювання.

Nazar DANCHYSHYN
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8350-9109>
Junior Research Fellow
at the International Institute
of Education, Culture and Diaspora Relations
Lviv Politechnic National University
32A, Stepan Bandera str. , 79013, Lviv, Ukraine
e-mail: nazar.danch@gmail.com

VIDEO INTERVIEW WITH AN ARTIST AS A MEANS OF STUDYING MODERN UKRAINIAN CULTURE IN THE COURSE OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

In the article the peculiarities of the use of audiovisual method in teaching Ukrainian as a foreign language are analyzed. The expediency of using the method is substantiated. Examples of practical implementation of the principles of the method in the educational project of interviews with Ukrainian cultural figures «Art walks with IIEC» were demonstrated. A set of exercises for video interviews with representatives of contemporary Ukrainian culture is offered.

The urgency of the research is caused by the lack of qualitatively new audiovisual materials for the study of Ukrainian as a foreign language, and such are very much in demand

The purpose of the article is to show how to learn Ukrainian language and culture through a video interview. The following research **methods** were used to achieve the goal: descriptive, comparative.

Results. An important component in the study of a foreign language is the development of its perception of hearing, that is, the knowledge of «language in action» — in specific dialogues and everyday communication. For this, the audiovisual method should be used.

To implement the principles of audiovisual method while teaching Ukrainian as a foreign language, we suggest to use the materials of our author's project «Art walks with IIEC» — a series of video interviews with contemporary Ukrainian artists — writers, artists, composers, musicians. The purpose of this project is to show modern Ukrainian, and to create original material for learning the Ukrainian as a foreign language through exercises specially written for the videos.

Among the participants of the project «Art walks with IIEC» are prominent personalities: writers Ihor Kalynets, Halyna Kruk, Oksana Zabuzhko, Oksana Lutyshyna, singer Natalia Polovynka, musician and composer Taras Kompanichenko etc. Each interview takes place in a new place, each new guest reveals a new sides of Ukrainian culture. The full version of the interview will be available on Internet, and small pieces of interviews with a range of listening exercises will become part of a new textbook on Ukrainian as a foreign language «Key to Ukraine: cities and people (level C1)», which completes the work staff of the International Institute of Education, Culture and Diaspora Relations.

Conclusions. Thus, learning Ukrainian language and culture through a video interview is a very useful means. So, we provide a holistic study of language through culture and culture through language.

Keywords: Ukrainian as a foreign language, Ukrainian culture, audiovisual method, video interview, listening.

Вступ. Важливим компонентом у вивченні іноземної мови є розвиток сприйняття її на слух, себто пізнання «мови в дії» — у конкретних діалогах та повсякденній комунікації. Для цього варто застосовувати аудіовізуальний метод (навчальні аудіо- та відеоматеріали) [1, с. 69]. Зокрема, можна переглядати відеоінтерв'ю із цікавою особистістю зі сфери культури тієї країни, мову якої студенти вивчають, і потому виконувати навчальні вправи для закріплення прослуханого й побаченого. Як наслідок, поряд із практикою навичок слухання живої мови, поглиблюватимуться й знання національної культури.

Проблемі застосування аудіовізуального методу в навчанні іноземної мови приділяють увагу чимало сучасних дослідників, зокрема Н. Цісар [2, с. 210—216], Т. Глазунова [3], Н. Мартинишин [1, с. 69—74; 4, с. 184—190], Д. Приходько [5], М. Скуратівська [6], В. Заборовський [7] та інші.

Актуальність дослідження зумовлена браком якісно нових аудіовізуальних матеріалів для вивчення української мови як іноземної, а такі є вельми запотребовані.

Мета статті — показати, як на прикладі відеоінтерв'ю можна вивчати українську мову та культуру в комплексі.

Завдання роботи:

розкрити зміст аудіовізуального методу навчання іноземної мови;

продемонструвати практичне втілення його принципів на прикладі конкретних навчальних вправ.

Основна частина. Аудіовізуальний, або ж структурно-глобальний метод започаткували П. Риван та П. Губерина як засіб усного навчання іноземців французької мови. За словами В. Заборовського, цей метод був розрахований на дорослих, які мали знати французьку, щоб слухати лекції у вишах Франції та для ділового спілкування з французами [7]. Згодом він набув популярності й серед тих, хто викладає та вивчає інші мови. Як зазначає дослідник, кінцевою метою під час використання аудіовізуального методу є застосування іноземної мови як засобу спілкування в повсякденному житті, а найраціональнішими в цьому методі є «прийоми розвитку слухового сприйняття й слухової пам'яті, активне відпрацьовування суворо відібраних моделей, тренування інтонаційних зразків мовлення» [7].

Завдяки аудіовізуальному методу, за словами Н. Цісар, можна:

а) показати студентам реальні комунікативні ситуації та їхнє мовне відображення;

б) забезпечити «динамічність і різнобічність сприйняття мовного матеріалу»;

в) підвищити мотивацію до вивчення мови;

г) сприяти одночасному візуальному й слуховому сприйняттю мови;

г) розширити географію мовного середовища за межі навчальної аудиторії;

д) унаочнити різноманіття інтонацій, типів голосів, що дозволить уникнути звикання до голосу й темпу мовлення викладача [2, с. 210—216].

Використання аудіовізуального методу, як зазначає Т. Глазунова, передбачає «глобальне сприйняття мовного матеріалу на слух» та цілковите усунення рідної мови з процесу навчання [3]. З-поміж досягнень методу дослідниці виокремлює:

а) відбір мовного матеріалу на основі «живої», розмовної мови;

б) оволодіння розмовною мовою;

в) застосування зоро-слухової наочності [3].

За словами Д. Приходька, під час застосування аудіовізуального (аудіолінгвального) методу варто зосередити увагу на мовленні в повсякденних ситуаціях, подаючи його у вигляді діалогів, складених спеціально для занять. При цьому, підкреслює дослідник, «граматичні правила не передаються», а «передавання мови супроводжується та підтримується візуально (за допомогою карток, відео)» [5].

Водночас аудіовізуальний метод має схожості з комунікативним методом, адже, перефразовуючи М. Скуратівську, також передбачає «домінування мовного продукування над мовною правильністю, коректністю», себто й за такого підходу мова перелусім сприймається як засіб комунікації [6].

Застосування ж у процесі навчання іноземної мови відеоінтерв'ю з діячами культури є так само втіленням принципів методу Ч. Фриза та Р. Ладо. Згідно з концепцією цих учених, «вивчення іноземної мови нерозривно пов'язане із проникненням у культуру її народу, тому що мова та культура нероздільні», а «проникнення в культуру народу має не тільки освітнє, але й суто практичне значення», бо «незалежно від кінцевої мети основу навчання становить усне мовлення»; отож, за цією логікою, «попередне

усне оволодіння мовою забезпечує подальше вивчення читання й письма, які розглядаються як процес розпізнавання й передавання в графічному зображенні вже засвоєного усно матеріалу» [7].

Про практичне застосування аудіовізуального методу пише Н. Мартинишин, яка займається розробленням інновацій у викладанні української мови як іноземної для дітей. Зокрема, вона пропонує використовувати в навчанні пісні-відеокліпи. За словами дослідниці, «повторні слухання-перегляди одного й того самого ролика гарантують відносно швидке та стійке (щодо відтворення через певний проміжок часу) засвоєння навчального матеріалу» [4, с. 187].

Для реалізації принципів аудіовізуального методу під час навчання української мови як іноземної пропонуємо застосовувати матеріали нашого авторського проекту «Мистецькі прогулянки з МІОКом» — серію відеоінтерв'ю зі сучасними українськими митцями — літераторами, художниками, композиторами, музикантами, режисерами, акторами. Метою цього проекту є показати Україні та світові модерну українську культуру в постатях тих, хто її творить, а також створити оригінальний матеріал для вивчення української мови як іноземної за допомогою вправ, спеціально написаних до відзнятих відеороликів.

Серед учасників проекту «Мистецькі прогулянки з МІОКом» знакові імена: літератори Ігор Калинець, Галина Крук, Оксана Забужко, Оксана Луцишина, акторка та співачка Наталія Половинка, музикант і композитор Тарас Компаніченко та інші. Кожна зустріч-«прогулянка» відбувається в новому місці, кожен новий гість розкриває нову грань української культури. У вільному електронному доступі буде повна версія інтерв'ю, а невеличкі уривки інтерв'ю з комплексом вправ на аудіювання стануть частиною нового навчального підручника з української мови як іноземної «Ключ до України: міста і люди» (рівень С1), роботу над яким завершує колектив Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою.

Для ілюстрації подаємо навчальні вправи, які після перегляду 3—5-хвилинного ролика інтерв'ю можуть виконати студенти. Ось деякі завдання до виходу з поетом Ігорем Калинцем:

1. На основі переглянутого відео розкрийте значення слів та фразеологізмів:

Самвидав;

Лихо з розуму;
Бути під прицілом;
Відігравати роль;
Викличний.

2. Розгляньте світлини. Кого на них зображено? Що спільного вони мають з Ігорем Калинцем?

Тарас Мельничук
В'ячеслав Чорновіл
Ірина Стасів-Калинець

3. Виберіть правильну відповідь.

— 1972 рік у житті Ігоря Калинця знаковий тим, що ...

- А) вийшла друком перша збірка його поезій;
- Б) його заарештували і кинули за ґрати;
- В) його випустили на волю з концтабору.

— Що вирішив зробити Ігор Калинець, поки був на волі, аби надати розголосу арештам інтелігенції?

А) зібрати твори арештованих та матеріали про них і підпільно видати книжку;

Б) написати лист до керівництва СРСР з вимогою звільнити політ'язнів;

В) намагатися виїхати за кордон і там розповідати правду про події в поневоленій Україні.

— «Поет має багато коренів». Які імена називає Ігор Калинець у переліку тих, хто вплинув на його ранню творчість?

- А) поети «Молодої музи»;
- Б) Волт Вітмен;
- В) Олександр Олесь;
- Г) Володимир Сосюра;
- Д) Адам Міцкевич;
- Е) Шандор Петефі.

— Яка назва першої збірки Ігоря Калинця?

- А) Ой на Івана, ой на Купала;
- Б) Іван Купало;
- В) Вогонь Купала.

— Вірш «Інна» Ігор Калинець...

- А) читав у присутності Павла Тичини;
- Б) читав у присутності Володимира Сосюри;
- В) ніколи не читав на публіці.

4. Уважно прослухайте вірш, який читає Ігор Калинець. Які з наведених нижче слів ви почули? Складіть із ними свої речення.

Театр, музика, жорстокість, ніжно, вечір, ранок, озеро, надвоє, острів, мерва, танцювати, скрипка, октави, дим, ожеледь, кіно, дим, лебедина

5. Поставте слова з вірша, наведені нижче, у початковій формі (називного відмінка однини):

За пультом, гри, очима, доріг, сестри, сувоєм, мелодій, світе, рим.

6. Правда чи ні. Виправте хибні твердження.

— Інформацію про ймовірне місце поховання Антонича Ігор Калинець дізнався від письменниці Ірини Вільде.

— Могилу Антонича Ігор Калинець віднайшов на Личаківському цвинтарі у Львові.

— На місці занедбаної могили були залишки надгробного хреста.

— Наречена Антонича після його смерті не виходила заміж.

— Ігор Калинець на місці поховання поставив два хрести із написами «Богдан Ігор Антонич» та «Марта Антонич».

7. *Робота в групі.* Кожен створить по допису в соцмережі («Фейсбук», «Інстаграм» тощо) про поетів Богдана Ігоря Антонича та Ігоря Калинця, використавши світлини та цитати з їхніх віршів. Переможе той, хто назбирає більше вподобань упродовж визначеного часу (добі, тижня, місяця тощо).

8. Визначте, до яких тематичних груп належать подані нижче слова, і поєднайте їх.

Наприклад: *озеро, море, річка, океан, став* — назви водойм.

Папороть, бронза, стрілець, ясен, євангеліє, плющ, вітвар, барвінок, кульбаба, полк, золото, хрест.

Ось певні завдання до випуску з театралкою Наталією Половинкою:

1. Де народилася Наталія Половинка?

- А) Ольгопіль;
- Б) Одеса;
- В) Овідіополь;

2. За словами Наталії Половинки, «кожен край в Україні має свій тон». У яких регіонах мешкала Наталія Половинка?

- А) Поділля, Буковина, Галичина;
- Б) Полісся, Закарпаття, Галичина;
- В) Поділля, Полісся, Слобожанщина.

3. Мешканців якого краю України так характеризує Наталія Половинка: «Вони вчать миру. Вони дуже лагідні вдачаю, а як треба бути воїнами, вони є воїнами. Вони вміють мовчати про свою любов і хоронити її в серці»?

4. Яку премію здобула Наталія Половинка?
- А) Нобелівську;
 - Б) Пулітцерівську;
 - В) Шевченківську;

5. Збірку народних пісень на слова якого поета знайшла Наталія Половинка?

- А) Маркіяна Шашкевича;
- Б) Тараса Шевченка;
- В) Дмитра Павличка.

6. Виберіть слова та фрази з переліку, якими Наталія Половинка характеризує Тараса Шевченка:

Революціонер, як рідний тато, його слово вогненне, геній, звичайний поет, його слово близьке до молитви, пророк, актуальний.

7. Проект «Блакитна Троя» — перегукується з назвою твору:

- А) Лесі Українки;
- Б) Тараса Шевченка;
- В) Василя Стуса.

8. Яка з професій є для Наталії Половинки найважливішою?

- А) актор;
- Б) співак, співець;
- В) педагог.

9. Виберіть зі списку, які іноземні мови почув ведучий, коли прийшов у театральний центр «Слово і Голос»:

- А) французьку;
- Б) російську;
- В) білоруську;
- Г) англійську;
- Ґ) італійську;
- Д) польську;
- Е) китайську.

10. Які три найважливіші речі, на думку Наталії Половинки, потрібні сучасній Україні?

Висновки. Завдяки виконанню поданих у статті авторських вправ студенти зможуть зафіксувати в пам'яті не лише нові слова та мовні явища, а й важливі факти та імена української культури. Так забезпечуємо цілісне вивчення мови через культуру і культури через мову.

У подальших дослідженнях плануємо аналізувати інші засоби аудіовізуального вивчення української мови як іноземної.

1. Мартинишин Н. Аудіовізуальний метод у викладанні української мови як іноземної для дитячої аудиторії. *Педагогічний альманах: зб. наук. праць.* 2017. № 33. С. 69—74.
2. Цісар Н. Аудіовізуальні засоби у навчанні іноземців. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук. праць.* 2016. № 12. С. 210—216.
3. Глазунова Т. *Курс лекцій з методики викладання іноземних мов у загальноосвітній школі* (для студентів 4 курсу заочної форми навчання). Вінниця, 2006. URL: <https://studfiles.net/preview/4543329/page:15/> (дата звернення: 07.10.2019)
4. Мартинишин Н. Пісня-відеокліп в основі заняття з української мови як іноземної для дітей. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної.* 2017. № 13. С. 184—190.

5. Приходько Д. До проблеми вибору методу викладання іноземної мови. URL: <http://www.kamts1.kpi.ua/ru/node/924> (дата звернення: 07.10.2019).
6. Скуратівська М. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України. URL: <http://intkonf.org/skurativska-mo-suchasni-metodi-ta-tehnologiyi-vikladannya-inozemnih-mov-u-vischiiy-shkoli-ukrayini/> (дата звернення: 07.10.2019).
7. Заборовський В., Мерзлікіна І. З історії методики викладання іноземних мов. URL: http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n4_2010_st_11/?print (дата звернення: 07.10.2019).
8. Hlazunova, T. (2006). *Course of lectures on the methodology of teaching foreign languages in the secondary school* (for students of 4 courses of correspondence form of study). Vinnytsia. URL: <https://studfiles.net/preview/4543329/page:15/> (Last accessed: 07.10.2019) [in Ukrainian].
9. Martynyshyn, N. (2017). Song-video clip based on a lesson in Ukrainian as a foreign language for children. *Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language*, 13, 184—190 [in Ukrainian].
10. Prykhod'ko, D. *To the problem of choosing a method of teaching a foreign language*. URL: <http://www.kamts1.kpi.ua/ru/node/924> (Last accessed: 07.10.2019) [in Ukrainian].
11. Skurativ'ska, M. *Modern methods and technologies of teaching of foreign languages in the higher school of Ukraine*. URL: <http://intkonf.org/skurativska-mo-suchasni-metodi-ta-tehnologiyi-vikladannya-inozemnih-mov-u-vischiiy-shkoli-ukrayini/> (Last accessed: 07.10.2019) [in Ukrainian].
12. Zaborov'skyj, V., & Merzlikina, I. *From the history of teaching foreign languages*. URL: http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n4_2010_st_11/?print (Last accessed: 07.10.2019) [in Ukrainian].

REFERENCES

Martynyshyn, N. (2017). Audiovisual method of teaching Ukrainian as a foreign language for children. *Pedagogical almanac*, 33, 69—74 [in Ukrainian].

Tsisar, N. (2016). Audiovisual tools for teaching foreigners. *Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language*, 12, 210—216 [in Ukrainian].